

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sots-Caproen Met Verscheyden Bellen Behanghen Ende
Gheschoncken Voor Een Nieww Iaer Aen Arent Montanvs
Ghevschen Woorden-Dienaer Tot Schoonhoven**

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1669

De Tweede Belle.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71482)

te beelden gheozloft zijn/ dan sal ick u mede uyt
de schysfrure betoonen dat oock noch onse beelde
der hepligen/ noch de eere die wy haer toe-dragt/
niet ongheozloft is/ veel min (ghelijck ghy lieght
Pag. 5. van uwe dwaese Collatie) openbaere afgode-
rije, ofte vervloecte kerck rooverye. Maer wie hooz-
de de darghen sijns lebens meerdere dwaesheit/
als/ dat ghy inde vlucht uyt Babel Pag. 127. hier te-
ghen valscheijck seghet dat de k'oosters hoer kotten
zijn &c. hier verdient gy als eenen dwaesen lustigh
af-ghelneert te worden met sweepen/ uiter alleen
om dat ghy soo onbeschaemdelijck lieght/ maer
oock om dat ghy uwe bertelheden met berster-
de fanten van andere wilt herschoonen. Hier
mede mooght ghy nu by den Caproen ower
het hooft tzecken/ ende daer dese eerste belle aen-
hanghen/ om te hoozen hoe sy in uwe oogzen sal
klincken.

DE TWEDE BELLE.

T Is een spreek woort van onse hooz-ou-
bergs: Hy vecht teghen sijn schaduwe, hier dooz
berstaende/ yemant die niet wel by sijne sinnen en
is. Dit hebt ghy/ Arendt Montane, lustigh gheboren
uwe heele voddighe Collatie dooz: Want ghy
maecht daer eene saemen-spzake tusschen u/ ende
my/ ende ghy stelt op mijnen naem soodantshe
spzucken/ en redenen/ die ick noyt ghedroomt/
noch ghedacht hebbe oft uyt te spzeken/ oft te
schrijven! Iek hebbe nu uyt-ghescheben in d'zuck
ontrent twee-en-derrigh stucken soo klepne als
gtoote; toont my eens in welck van alle die stuc-
ken ick schrijbe dat men de gheboden Godts niet en
behoeft volmaecktelijck te onderhouden, schoon yemant
de selve volmaeckter kan onderhouden. Ter contras-
ren/ in mijn Tractaet ghenoeint: ongherijmthe-
den der ghereformeerde Religie Pag. 16. Cap. 6. ber-
wijse ick uyt verscheyden schryftueren dat men
alle de gheboden Godts kan onderhouden.

Toont

Coont my hoorbers / waer ick opt hebbe gheschreuen / dat den inhoud der Goddelijcke gheboden goet is, maer de Evangelische raeden by de Moniken onderhouden, beter zijn, ende volmaeckter, of dat wy meer kunnen doen als wy schuldigh zijn, of dat de wet gheensins ghehoorsaemheyt eyscht, van alle krachten des menschs &c. Want alsoo ist van alle de reste daer mede ghy u papier hebt beklad. Coont my segghe ick noch eens / waer of wanneer ick soodanighe stucken ofte gheschreuen / ofte op den preeck-stoel ghehandelt hebbe; ghy en zijt het niet machigh te doen: wat komt ghy dan alle dese dinghen stellen op mijnen kerf / ende naem: waerom doet ghy my dinghen upt-spreken daer ick noyt van ghereyt hebbe? wat is dit anders als per willen maerken van Piet: oversulckx de wijle ghy hier teghen komt stryden / ghy beghyt tegen eenen Piet / ofte teghen een schaduw; ende alsoo / volghens t'out spreek woordt / komt u eyghentlijk den Sots caproen toe / als aen eenen die nter wel hy sijne sinnen en is.

Maer ghy sult my segghen: 't ghene ick stelle op den naeme van Hazart, dat segghe ick dat de Roomsche Kercke ghelooft.

Ghy goede man als ghy zijt / siet ghy niet wat hier upt volghet naemelijck / dat ick alle de boeckken / en schriften van alle de Geuseche Predikanten / die tot noch toe / op den tijdt van hondert jaeren / teghen de Roomsche Kercke gheschreuen hebben / sou moeten beantwoorden. Eplars! utwe sinnekens en strecken niet verre ghenoech om te sien / dat wel alle de leeraers / in 't ghemeen ghesproken / verbonden zijn / nae tijdt / ende gheleghentheydt / hun gheloobe te beschermen / maer 't is dwaesheydt dit op te legghen aen dien of desen in het besonder / naemelijck als de saeken nu hondert / en hondertmael zijn wederlept. Hoe brenghy ghy my dan hier in het spel / in 't ghene dat ghemeen is aen alle schrijft ghy soo veel als u lust teghen de Roomsche Kercke / ende ver-

wacht of u pemaer van alle sal antwoozden / en daer mede ghedaen.

Maer als ghy wilt disputeren teghen pemaer in het besonder / dan moet ghy soobantghe stucken op-nemen / en wederlegghen / die ghy weet dat den anderen / ofte in 't besonder ghescheyden heeft / ofte ghesepdt. Waeght het maer van uwe meesters / naemelijck van My-heer Joannes Schuler, Predikant van Breda, die ick groot achte om sijne maectighepdt / ende gheleerthept / die sal u bekennen / dat ick hem toe ghe'ouden hebbe een van mijne schyften / handelende van 't lesen vande Schriftuere, op dat hy het selve sou wederlegghen / hy heeft my gheantwoozdt / dat hy dit niet en begheerde te doen / naemelijck om dat het sijnen persoon niet en raecte / al-hoe-wel het boozsepde schyft reghel recht streekt teghen sijne Kestige.

Ten anderen / indien ghy soo veel verdiende dat uwe sobere Collatie van my wederlent woude / ghelooft my / daer soude soo veel op te seggen vallen niet alleen op 't ghene ghy de Roomsche Kercke / ende haerder leeraers die ghy creert toe-schijft / maer oock op alle schyftuer plaatsen die ghy daer teghen stelt. Kom / liebe man / een staeltse sal ghenoech zijn / gaet henen / ende leest maer mijnen Beelden-dienst gedrukt in 't jaer 1664 daer sult gy booz d'ooghen sien hoe dwaerlijck ghy handelt teghen de beelden / en dat alle uwe schyften / en alle de reste / niet alleen arm bescheedt is / maer oock puere ende loutere bebeeldinghe van een herffeloos hoost. Dit moet ghy te bozen ghelesen hebben / eer ghy uwen verwarmden hutsopot / in de Collatie, die ghy my boozstelt / quaemt op-dissen.

Ten lesten / ghy hebt alreede vergeten 't ghene ghy seght Pag. 4. te weten dat de Roomsche Leeraers (al-hoe-wel sy inde sake self over-een komen / aengaende den Beelden-dienst) nochtans verschillen naemelijck inde maniere van wederlegghen.

legghen: t' selbe kan oock / sonder eenigh hinder
 vande Keltige/ gheschieden in andere stucken;
 En dan / de wyle ick gheene van alle de stucken
 (behalven den beelden dienst/ ende t' onderhou-
 den van alle gheboden) die ghy boozfelt/noyt en
 hebbe gheschreven/noch npt-ghesproken/hoe kost
 ghy weten op wat maniere tek de selbe soub'
 npt-legghen ick soub'et bapten twijffel/ in stuc-
 ken des gheloofts/ ghehouden hebben met onse
 rechtsinnighe Leeraers/ maer misschien soude
 ick meer redenen/ende schyftueren/ met andere
 hemerkinghen/ daer by gheboeght hebben. Is
 hi dan niet een dwarsheyt in te kommen be-
 strijden/ booz schyften van andere/ daer ghy
 niet en kost luten/ of ick in maniere van spre-
 ken / ende ghetal van redenen / ofte schyfturen
 vande selbe verchilde? Doch ick arbeide te ver-
 ghefs om u te doen verstaen soodanighe rede-
 ninghen/ die verre hoven uw' begriyp ende ver-
 stan' zijn. Soe vinde ick gheraeden dat-ghe met
 ten eersten den Capoen ober uw' hooft treckt/
 ende uwe verdraepde sinckeng wat onspant
 ende by een raep met het gheklanch van dit
 theed: belicken/ t' welck u bapten twijffel soet
 in de oren sal klinken / indien ghy het maer en
 kont batten.

DE DERDE BELLE

T' Is ene oude ghewoonte in onse Nederlan-
 den, dat de Gulde Broeders wanneer sy/tot ver-
 maech van de steden/ op-trecken (naemelijck om
 te schieten nae den papegaep) eenen sekeren ghe-
 stelden persoon hebben/ die met eenen Dors-ca-
 proen op het hooft/ gins ende weer loopt/ ende
 hondert en duyfent mael de selbe woorden her-
 baelt by maniere van een seker debise / hier me-
 de betoonende dat dit de eyghen maniere der sot-
 ten is. Dit is supst/ Arende Montane, een ampt dat
 u wel dienen en passen sou; want 't zy dat ick
 insie